

Przewodnik po zmianach w ubezpieczeniach społecznych i świadczeniach z ZUS

Tabela. Przegląd zmian – zestawienie

Lp.	Zagadnienie	Na czym polega zmiana	Termin wejścia w życie
1	2	3	4
1.	Podleganie ubezpieczeniom przez wspólników spółek	Wspólnicy jednoosobowych spółek z o.o. podlegają obowiązkowi ubezpieczeń społecznych: ■ od dnia wpisania spółki do KRS albo od dnia nabycia udziałów w spółce, ■ do dnia wykreślenia spółki z KRS albo zbycia wszystkich udziałów w spółce – z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności przez spółkę zostało zawieszone na podstawie przepisów ustawy – Prawo przedsiębiorców. Wspólnicy spółek jawnych, partnerskich lub komandytowych podlegają obowiązkowi ubezpieczeń społecznych: ■ od dnia wpisania spółki do KRS albo od dnia nabycia ogółu praw i obowiązków w spółce, ■ do dnia wykreślenia spółki z KRS albo zbycia ogółu praw i obowiązków w spółce – z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności przez spółkę zostało zawieszone na podstawie przepisów ustawy – Prawo przedsiębiorców	18 września 2021 r.
2.	Dobrowolne ubezpieczenia społeczne	Dobrowolne ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz chorobowe ustają od dnia wskazanego w dokumencie wyrejestrowującym, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wyrejestrowanie zostało złożone w ZUS. Tym samym samo nieopłacenie składki dobrowolnej lub opłacenie jej po terminie lub w niepełnej wysokości przez: ■ osoby prowadzące pozarolniczą działalność i osoby z nimi współpracujące, ■ duchownych, ■ osoby, które nie posiadając tytułu do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalno-rentowych, wniosły o objęcie tymi ubezpieczeniami dobrowolnie – nie będzie skutkowało wyłączeniem z tych ubezpieczeń. W okresie od dnia objęcia ubezpieczeniami dobrowolnymi do dnia ich ustania płatnik składek jest obowiązany do rozliczania i opłacania składek za każdy miesiąc trwania tych ubezpieczeń. Wznowienie wykonywania działalności gospodarczej nie wymaga ponownego zgłoszenia do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego, rentowych i wypadkowego, a w przypadku osób, które do dnia zawieszenia działalności podlegały dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu – także do tego ubezpieczenia. Osoby współpracujące z przedsiębiorcami korzystającymi z tzw. ulgi na start (czyli z 6-miesięcznego okresu	■ 1 stycznia 2022 r. ■ 18 września 2021 r. w zakresie zgłoszenia do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego przez osoby współpracujące z przedsiębiorcami korzystającymi z tzw. ulgi na start

1	2	3	4
		niepodlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym) mogą dokonać zgłoszenia do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego	
3.	Odsetki od nieopłaconych składek	Odsetek za zwłokę nie będzie się uiszczać, jeśli ich wartość nie przekroczy 1% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę. Ponadto odsetki nie będą należne od nieopłaconych w terminie składek, jeżeli ich nieopłacenie wynika z: ■ błędnego zawiadomienia przez ZUS o stanie rozliczeń, ■ zastosowania się płatnika składek w danym okresie rozliczeniowym do utrwalonej praktyki interpretacyjnej ZUS, z uwzględnieniem art. 34 ust. 15 ustawy – Prawo przedsiębiorców, ■ zastosowania się płatnika składek do pisma ZUS w jego indywidualnej sprawie, ■ zastosowania się do utrwalonej praktyki interpretacyjnej ZUS, która następnie uległa zmianie	18 września 2021 r.
4.	Potrącenie należności z tytułu składek ze świadczeń wypłacanych przez ZUS	Nieopłacone w terminie należności z tytułu składek będą podlegały potrąceniu ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych wypłacanych przez ZUS lub ściąganiu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji lub egzekucji sądowej. Potrącenia bezegzekucyjne ze świadczeń wypłacanych przez ZUS będą dokonywane na zasadach określonych w przepisach ustawy o emeryturach i rentach z FUS	1 stycznia 2022 r.
5.	Przedawnienie należności składkowych	Precyzyjniej niż dotychczas określone zostało zawieszenie biegu terminu przedawnienia należności z tytułu składek ubezpieczeniowych w przypadku: ■ postępowania egzekucyjnego i bezegzekucyjnego; ■ objęcia restrukturyzacją należności składkowych; ■ gdy ZUS wszczął postępowanie ustalające obowiązek podlegania ubezpieczeniom	18 września 2021 r.
6.	Umarzanie należności składkowych	„Całkowita nieściągalność” zadłużenia, warunkująca jego umorzenie, zajdzie także w sytuacji, gdy ogłoszono upadłość, o której mowa w części III w tytule V ustawy z 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe, tj. wobec osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej. Ponadto z mocy prawa będą podlegały umorzeniu należności z tytułu składek, w przypadku gdy: ■ nastąpiło wyrejestrowanie płatnika składek oraz ubezpieczonych, jeżeli ich wysokość nie przekracza wysokości dziesięciokrotności kwoty kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym w administracji, ■ dłużnik zmarł, jeżeli ich wysokość nie przekracza wysokości 10% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w kwartale poprzedzającym datę zgonu dłużnika	18 września 2021 r.
7.	Składanie dokumentów rozliczeniowych przez płatników składek	Dokumenty elektroniczne przekazywane do ZUS będą mogły być podpisywane nie tylko kwalifikowanym podpisem elektronicznym, ale także podpisem zaufanym albo podpisem osobistym osoby odpowiedzialnej za przekazanie dokumentów	18 września 2021 r.

1	2	3	4
8.	Profil informacyjny PUE ZUS	Płatnicy składek będą mieli obowiązek do posiadania profilu informacyjnego w systemie teleinformatycznym PUE ZUS. Nowi płatnicy będą zobowiązani założyć ten profil w terminie 7 dni od: ■ daty zatrudnienia pierwszego pracownika lub powstania stosunku prawnego uzasadniającego objęcie ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi pierwszej osoby, ■ daty powstania obowiązku ubezpieczeń emerytalnego i rentowych dla ubezpieczonych wyłącznie zobowiązanych do płacenia składek na własne ubezpieczenia albo na ubezpieczenia osób z nimi współpracujących. W razie niedopełnienia tego obowiązku profil założy płatnikowi ZUS. Płatnicy składek: ■ nieposiadający profilu informacyjnego obowiązani będą do założenia go w terminie do 30 grudnia 2022 r.; ■ będą musieli utrzymywać aktywny profil PUE ZUS w czasie prowadzenia z ZUS rozliczeń składkowych. W terminie do 31 stycznia 2023 r. ZUS założy profil informacyjny wszystkim „aktywnym” płatnikom składek nieposiadającym tego profilu, na kontach których na dzień 31 grudnia 2022 r. prowadzone będą rozliczenia z tytułu składek	1 stycznia 2023 r.
9.	Korygowanie dokumentów rozliczeniowych	Płatnik składek nie będzie mógł złożyć deklaracji rozliczeniowej i imiennego raportu miesięcznego po upływie 5 lat od dnia, w którym upłynął termin opłacenia składek rozliczonych w tej deklaracji i w tym raporcie. Po upływie tego terminu ZUS będzie ewidencjonował z urzędu dane wyłącznie na kontach ubezpieczonych. W takich przypadkach, w razie gdy w wyniku wprowadzonych przez ZUS zmian na koncie ubezpieczonego wystąpi: ■ niedopłata – nieopłacone składki nie będą podlegały ściągnięciu, co oznacza, że ZUS nie będzie mógł ich dochodzić, ■ nadpłata – nadpłacone składki nie będą zwracane ani zaliczane na poczet zaległych, bieżących bądź przyszłych składek (będą wliczane do przychodów FUS). Dokumentację rozliczeniową za okres do grudnia 2021 r. płatnicy składek mogą korygować w okresie do 1 stycznia 2024 r.	1 stycznia 2022 r.
10.	Potwierdzenie danych zgromadzonych w systemie ZUS	Płatnik składek, ubezpieczony oraz pobierający świadczenia z ubezpieczeń społecznych lub inne świadczenia wypłacane przez ZUS, który posiada profil informacyjny, może samodzielnie pobierać dokument potwierdzający swoje dane zgromadzone na PUE ZUS. Taki dokument ma moc zrównaną z mocą dokumentu wydanego przez ZUS	18 września 2021 r.
11.	Wniosek o wydanie zaświadczenia A1	Dokument poświadczający A1 ZUS wystawi w formie: ■ dokumentu elektronicznego opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym, podpisem osobistym albo kwalifikowaną pieczęcią ele-	1 kwietnia 2022 r.